

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Mýtus v próze Edgara Wallace

Autor: Bc. Antonín Brož

Vedoucí práce: PhDr. Ladislav Vít, Ph.D.

Oponent: Mgr. Michal Kleprlík, Ph.D.

Práce se zabývá dílem Edgara Wallace z neotřelého úhlu pohledu mýtu a primitivismu. Věnuje se tak autorovi, který často zůstává ve „stínu“ velkých jmen anglo-amerického modernismu. Autor se Wallace nesnaží zahrnout mezi modernisty. Naopak, tezí Bc. Brože je, že mýtus, který meziválečné antropology a umělce fascinoval (např. Joycův *Odysseus*, atd.), Edgar Wallace využil svým vlastním osobitým způsobem. Jeho cílem je tuto osobitost zmapovat a doložit. Metodologickým základem práce je strukturalismus, archetypální kritika a teorie modernismu. Výrazným prvkem textu je, že autor inklinuje k využívání sémantické ambivalence termínů, jako například „mýtus“ – pravda i lež, či „primitivismus“ jako termín s pozitivní i negativní konotací.

Výchozí kapitola poukazuje na významnou roli, kterou mýtus v intelektuálních kruzích prvních desetiletí 20. století zaujal primárně díky objevné práci antropologů. V přehledu dokládajícím atraktivnost mýtu pro modernisty může některý čtenář snad postrádat větší důraz na vnímání mýtu jako předobrazu konstantnosti a existence naplněné řádem, což bylo pro modernisty, jako svědky turbulentních změn a odklonu od dlouho přijímaných společenských a hodnotových struktur, velmi niterné téma. Pojednání o tomto aspektu by autorovi vytvořilo solidní výchozí bod pro své vlastní úvahy o díle Wallaceově.

Autor dále ukazuje, že puncem Wallaceovy tvorby je významová neurčitelnost mýtu jako narativu, jehož platnost podléhá víře v jeho výpověď (str. 20). Mýtus je tedy užít jako zdroj nejasnosti, což Wallace jako autora odlišuje od ostatních modernistů, pro něž byl mýtus spíše zdrojem nadčasové pravdy. Bc. Brož dále využívá Fryeovu lokalizaci romance mezi protichůdnými póly mýtu a naturalismu, což mu umožňuje usuzovat, že romance byla pro Wallace stěžejní (str.24) a že mu pomohla zasadit dějové linie románů do realistického prostředí. Autor to dokládá nejen Fryovým výčtem míst děje typických pro romanci, který plně koreluje s romány Wallaceovými (str. 26), ale i M. H. Abramsovou charakteristikou dějových situací, jenž lze ve zvoleném díle také vystopovat. Oceňuji, že autor práce svébytně trvá na osobitosti Wallaceova postoje k mýtu a odlišnosti od meziválečných modernistů. Dokládá to mimo jiné užitím neologismu „stream of epicness“, čímž Wallace odlišuje od autorů tíhnoucích k technice „stream of consciousness“, která jim umožnila přenést soustředěnost od děje ve vnějším prostředí směrem k duševním pochodům postav. Ukazuje, že na rozdíl od V. Woolfové, jež usilovala o vytvoření mnohem živějších a věrohodnějších postav, například právě „lyrickým“ vzhledem do jejich nitra, Wallace tíhne k plochým postavám a dynamické dějové architektuře svých románů, což jistě také přispělo k jeho odsouzení meziválečnými kritiky. Ve 3. kapitole se autor věnuje tématům primitivismu a návratu k jednoduchosti, které tehdejší umělce fascinovaly (např. Gauguin, Picasso). Poukazuje na to, že Wallace Afriku navštívil a ze své zkušenosti těžil. Ve Wallaceově díle sleduje linii dichotomie mezi civilizací založenou na technologickém a technickém pokroku (tehdy symbolizovanou automobilem) a motivy „primitivismu“. Tato kapitola je na několika místech založena na argumentaci, která může působit méně přesvědčivě. Jedná se například o spojnici, kterou autor zakládá mezi kriminálními gangy moderní metropole a chováním domorodých kmenů (ilustruje to na tetování a jeho spojitosti s kriminální komunitou). Teze je to jistě zajímavá, ale autorova argumentace mne plně nepřesvědčila o její platnosti, s výjimkou té nejzákladnější úrovně – podobnost mezi praktikami tajného či tajemného společenství a domorodých rituálních praktik. Autor nicméně dokládá, že motivy primitivismu, přehodnocení pohledu na předindustriální neevropské kultury, stejně jako myšlenka vznešeného divocha (str. 53), které fascinovaly nejen meziválečné antropology a umělce, je i pro Wallace stěžejní konstrukční prvek. S výjimkou drobných detailů a některých parciálních tvrzení se závěry a tezemi autora práce souhlasím.

K diskusi: How do you understand the idea of „authentic life“ (p. 63)?

Bibliografie: Práce je založena na dostatečném množství rozličných a převážně kvalitních zdrojů.

Jazyk, styl a formální úprava: Text je napsán kultivovaným jazykem adekvátním pro magisterský stupeň studia. Příležitostné nedostatky nesnižují čtivost textu ani schopnost mu porozumět.

Celkové zhodnocení: Bc. Antonín Brož se ve své práci ujal velmi zajímavého tématu. Je naprosto zřejmé, že svou diplomovou práci vytvořil na základě zevrubné obeznámenosti s vybraným dílem i odbornou literaturou z několika oblastí. Je zjevné, že na výzkumu pracoval s oddaností, která odráží jeho zájem o téma. Po zvážení všech aspektů práci rád doporučuji k obhajobě a navrhuji, aby byla hodnocena stupněm „B“.